

การพัฒนาการเรียนศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ด้วยนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรต่อลท์*

อุบลวรรณ ภวานันท์¹ ภริมา วินิชาสธิตยกุล² ศรัณย์ กอสนาน³ บัณฑิตา ถิรทิตสกุล^{4,*}
และ รัช วัชระสาคร⁵

¹คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ³คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

⁴นักวิจัยอิสระด้านพุทธจิตวิทยา ⁵นักวิจัยอิสระด้านสุขภาวะพุทธจิตวิทยา

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ อีเมล bundhita9844@gmail.com

วันที่รับต้นฉบับบทความ: 29 พฤษภาคม 2568

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ: 08 ตุลาคม 2568

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 05 พฤศจิกายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยมุ่งศึกษาการจัดการเรียนศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์ สร้างและทดลองใช้นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรต่อลท์ในการพัฒนาการเรียนศีล 5 และประเมินผลนำไปสร้างชุดความรู้และตีพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณะ โดยกลุ่มศึกษามี 1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 20 คนที่สุ่มแบบบังเอิญจากประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (9) ผู้บริหาร-ครู (6) เจ้าหน้าที่ (2) ผู้ปกครอง (3) 2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ถูกสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ทั้งสองกลุ่มต้องทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องศีล 5 ก่อน-หลังการทดลอง และอีก 1 เดือนต่อมา การทดลองมี 5 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมงและ 3 ขั้นตอน ผลวิจัยพบว่านวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรต่อลท์มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน โดยกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยผลการเรียนหลังทดลอง (18.7) สูงวก่อนทดลอง (12.5) และการติดตามผล (15.8) และยิ่งสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งหลังทดลอง (18.7 vs 11.8) และติดตามผล (15.8 vs 11.5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และ นักเรียนพอใจในนวัตกรรมนี้ทำให้เข้าใจเรื่องศีล 5 ได้ชัดเจนรู้จักมองตนเองภายในแล้วนำไปปรับใช้ป้องกันปัญหาในชีวิตจริง เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ผลที่ได้นำไปสร้างชุดความรู้และบทความวิจัย

คำสำคัญ การเรียนศีล 5 นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรต่อลท์ เด็กบกพร่องทางการได้ยิน
โรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์

Development of the Learning of Five Precepts of Hearing-Impaired Children (HIC) at Setsathian School under the Royal Patronage with Innovation of Gestalt Buddhist Dramatic Art*

Ubolwanna Pavakanun¹, Parima Vinithasathikul², Sarun Gorsanan³, Bundhita Thiratitsakun^{4,*}, and Rak Vongsakorn⁵

¹ Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University ²Faculty of Education, Suan Dusit University ³Faculty of Pharmacy, Huachiew Chalermprakiet University

⁴Independent researcher in Buddhist psychology

⁵Independent researcher in Buddhist psychology health

*Corresponding Author Email: bundhita9844@gmail.com

Received: May 29, 2025

Revised: October 08, 2025

Accepted: November 05, 2025

Abstract

The research aimed to study the teaching management of the Five Precepts among Hearing-Impaired Children (HIC) at Setsathian School under the Royal Patronage, to create and experiment with Innovation of Gestalt Buddhist Dramatic Art for developing their learning of Five Precepts, and to evaluate the results for building a knowledge set and publishing an article for the public. The study groups included: 1. Key informants: 20 persons randomly selected from the population, consisting of HIC upper secondary students (9), administrator-teachers (6), staff (2), and parents (3). 2. Sample groups: HIC upper secondary students randomly divided into an experimental group and a control group, 15 persons each. Both groups were required to take a Five Precepts achievement test before, after, and one month after the experiment. The experiment was conducted five times, for two hours, with three steps. The research found that the Buddhist Gestalt drama innovation was effective in developing the learning of the Five Precepts among HICs. The experimental group's mean score after the experiment (18.7) was higher than before (12.5) and at follow-up (15.8), and also significantly higher than the control group both after the experiment (18.7 vs. 11.8) and at follow-up (15.8 vs. 11.5), with statistical significance ($p < 0.001$). Moreover, HICs were satisfied with the innovation, as it enabled them to clearly understand the Five Precepts, reflect inwardly, apply them to solve and prevent real-life problems, and gain a deeper understanding of their own and others' emotions. The findings were synthesized into a knowledge set and an article.

Keywords: Learning of Five Precepts, Innovation of Gestalt Buddhist Dramatic Art, Hearing-Impaired Children (HIC) at Setsathian School under the Royal Patronage

ความเป็นมา

เด็กบกพร่องทางการได้ยินเป็นกลุ่มเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Special Needs) ด้วยข้อจำกัดในการรับรู้เสียงและการสื่อสาร ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านภาษา การเรียนรู้ อารมณ์ และสังคม การเข้าใจสภาพปัญหาของเด็กกลุ่มนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา การบำบัดฟื้นฟู และการสร้างโอกาสในการใช้ชีวิตอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป (Department of Empowerment of Persons with Disabilities, 2020) เด็กบกพร่องทางการได้ยินมักประสบปัญหาการพัฒนาทักษะทางภาษา การสื่อสาร การเรียนรู้ และการเข้าสังคม การขาดโอกาสในการเข้าถึงเสียงพูดตั้งแต่แรกเกิดส่งผลกระทบโดยตรงต่อพัฒนาการด้านการพูด การออกเสียง การสะกดคำ และการใช้ประโยค ทำให้ต้องใช้ภาษามือและการอ่านริมฝีปาก แต่อุปสรรคหลัก คือ เมื่อคนที่สื่อสารด้วยไม่เข้าใจภาษามือ Sakulthong (2018) ในการเรียนจะทำให้เด็กบกพร่องทางการได้ยินไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างเต็มที่ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าศักยภาพที่แท้จริง และสื่อการเรียนรู้ยังไม่เพียงพอ เช่น ขาดล่ามภาษามือ ทำให้เด็กเสียเปรียบในการเรียนกว่าเด็กทั่วไป Sukjai (2019) เด็กบกพร่องทางการได้ยินนั้นมักไม่ตอบสนองต่อเสียงเรียก เสียงสิ่งแวดล้อม หรือเสียงดนตรี แต่ใช้สายตาในการรับรู้สิ่งรอบตัวมากกว่าการฟัง เด็กจะรู้สึกโดดเดี่ยว ไม่มั่นใจในตนเอง และเกิดความเครียด วิตกกังวล หรือพฤติกรรมก้าวร้าว การถูกล้อเลียนและการตีตราจากสังคมยิ่งซ้ำเติมปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจของเด็ก Srisawat (2018) อีกทั้งเด็กบกพร่องทางการได้ยินมักเผชิญอุปสรรคในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือครู เพราะสื่อสารได้จำกัด ทำให้เกิดการแยกตัว ไม่กล้าเข้าร่วมกิจกรรม และบางครั้งถูกกีดกันออกจากสังคม ขาดความเข้าใจและการสนับสนุนจากเพื่อน ครอบครัว และชุมชน ทำให้เด็กกลุ่มนี้มีโอกาสถูกเลือกปฏิบัติและไม่ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการปรับตัวในชีวิตประจำวันของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน หากเด็กได้รับการสนับสนุนที่ดี ก็สามารถปรับตัวได้และมีความมั่นใจ สามารถพัฒนาศักยภาพได้เต็มที่ใกล้เคียงกับเด็กทั่วไป มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างเท่าเทียม ดังนั้นการจัดการศึกษา การใช้สื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม ตลอดจนการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครอบครัวและสังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของเด็กบกพร่องทางการได้ยินเหล่านี้

เรื่องที่สำคัญอย่างมากในการเรียนรู้ชีวิตของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน คือ การเรียนในเรื่องที่เป็นนามธรรม เช่น ความยุติธรรม ความรัก ความรู้สึก มิตรภาพ หรือกระบวนการทางตรรกะ ที่จะมีความยากกว่าการเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากเด็กบกพร่องทางการได้ยินขาดประสบการณ์ทางภาษาเสียง (Spoken Language) ทำให้การเข้าถึงคำศัพท์และความหมายเชิงนามธรรมที่อธิบายด้วยภาษาเป็นเรื่องยาก และแนวคิดนามธรรมมักไม่มีตัวตนให้สัมผัสหรือเห็นตรง ๆ ต่างจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมรอบตัว เช่น "โต๊ะ" ที่จับต้องได้ การเข้าถึงแนวคิดนามธรรมจะต้องอาศัยภาษาที่แข็งแรงและประสบการณ์เชื่อมโยงอย่างลึกซึ้ง ดังนั้นการใช้สัญลักษณ์ที่สามารถจับต้องได้จึงเป็นการสนับสนุนที่สำคัญที่จะทำให้เด็กสามารถเข้าถึงภาษาตั้งแต่ต้นได้เป็นอย่างดี และเข้าใจง่าย เด็กบกพร่องทางการได้ยินก็สามารถเรียนรู้สิ่งนามธรรมได้ แต่ต้องอาศัยสื่อกลางที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น และภาษาที่เหมาะสม เช่น ภาษามือ ภาพ สัญลักษณ์ และประสบการณ์ตรง เพื่อให้แนวคิดนามธรรมกลายเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะการจัดการศึกษาที่สำคัญต่อชีวิตของเด็ก คือ การสร้างโอกาสให้เด็กสามารถเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม เช่น การสอนศีล 5 ซึ่งเป็นหลักธรรมพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมแล้ว ยังส่งเสริมการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ภาษา อารมณ์ การเรียนรู้ และสังคม การบูรณาการการสอนศีล 5 เข้ากับสื่อและวิธีการที่เหมาะสมกับเด็กกลุ่มนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างสงบสุข ให้มีคุณธรรมและพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการอยู่ร่วมกันในผู้อื่นในสังคม นอกจากนั้นจะทำให้เด็กนำความรู้ไปประยุกต์ในการเรียนธรรมะเรื่องอื่น ๆ ได้

เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป แต่ต้องมีการปรับรูปแบบการสอนและสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะของการได้ยินที่จำกัด เพื่อให้เด็กเข้าถึงหลักสูตรและเกิดความเข้าใจได้อย่างแท้จริง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และอนุบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติแห่งการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (Office of the Basic Education Commission, 2008) ได้บัญญัติให้คนพิการได้รับสิทธิที่สำคัญอย่างเป็นรูปธรรม การจัดการเรียนรู้ต้องดำเนินการเป็นพิเศษคือ มีการเตรียมความพร้อม จัดวิธีการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละสภาพความพิการและบำบัดฟื้นฟูช่วยเหลือเพื่อให้เด็กพิการได้รับประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคล เช่น ความพิการ/บกพร่องทางการได้ยินที่มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อน เติบโตด้วยอุปสรรคในการติดต่อกับข้อจำกัดทางการสื่อสาร ทำให้การเรียนรู้และการพัฒนาทางภาษาที่ส่งผลถึงการฟัง-ดู-พูด-อ่าน-เขียน รวมถึงการคิดวิเคราะห์ การเข้าใจในภาษาหรืออารมณ์ที่ลึกซึ้งนั้นช้า/ด้อยกว่าบุคคลทั่วไป ดังนั้นการจัดการเรียนรู้สำหรับคนบกพร่องทางการได้ยินย่อมต้องการความพิเศษที่แตกต่างจากคนปกติ เพราะถ้ามีวิธีสื่อสารที่ดี มีรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีวิธีการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการ มีเทคนิค และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของเด็กบกพร่องทางการได้ยินอย่างต่อเนื่องแล้ว พวกเขาจะสามารถที่จะเรียนรู้ให้เต็มศักยภาพและมีความใกล้เคียงกับคนทั่วไป

ในด้านการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ป่วยหรือผู้พิการโดยกระบวนการทางการแพทย์นั้นได้รวมเรื่องของศิลปะบำบัดเอาไว้ในการบำบัด เนื่องด้วยในชีวิตมนุษย์นั้นศิลปะการละครเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และจำเป็น เพราะคนต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและจำเป็นต้องใช้การละครเป็นเครื่องช่วยจัดการกับเรื่องที่มีประสบการณ์น้อยหรือต้องการเปลี่ยนภาพที่เกิดขึ้นให้มีผลดีขึ้น ละครจึงเป็นแรงบันดาลใจสำหรับการบำบัดหรือการให้การปรึกษาหรือแนะแนวการดำเนินชีวิต ปรัชญาพื้นฐานการละครคือ ชีวิตตัวเองเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการปรับเปลี่ยน และการใช้การละครจะทำให้รู้ถึงวิธีการรักษาฟื้นฟูทางจิตวิทยาหรือการใช้ประโยชน์จากเทคนิคการแสดงมาเป็นแนวทางปรับเปลี่ยนชีวิต ความคิด ความรู้สึก หรือพฤติกรรม เช่น การเลียนแบบบทบาทผู้อื่น อาทิ พ่อแม่ เพื่อน ดารา เป็นต้น Ofiaz et al. (2011) มีการวิจัยพบว่า ละครจิตบำบัดช่วยให้บุคคลในวัยศึกษาเล่าเรียน ในวิชาชีพต่าง ๆ มีการปรับตัวทางสังคมด้านต่าง ๆ ไปในทางที่ดีขึ้น Pavakanun et al. (2024) ในปี พ.ศ.2566 ทีมผู้วิจัยได้ทำงานวิจัยสร้างนวัตกรรมศิลปการละครที่บูรณาการหลักทางพุทธศาสนาและแนวคิดจิตวิทยาเกสโตลท์มาเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมแก่เด็กบกพร่องทางการได้ยิน ผลพบว่า นวัตกรรมนี้ทำให้เด็กบกพร่องทางการได้ยินสามารถปรับตัวทางสังคมได้ดีขึ้นมากในทุก ๆ ด้าน โดยสามารถเข้าใจในตนเองและบุคคลอื่น ๆ ขึ้นอย่างมาก จึงเป็นที่มาของการวิจัยนี้ ในการที่จะศึกษาต่อยอดองค์ความรู้ของนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกสโตลท์นี้ว่าสามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินในเรื่องที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นเรื่องลำบากเพราะไม่มีตัวตน ซับซ้อนในการที่จะสอนให้เด็กเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง เพราะโดยธรรมชาติผู้บกพร่องทางการได้ยินจะเข้าใจเฉพาะสิ่งที่เห็นเป็นรูปธรรมได้ชัดเจนเท่านั้น โดยเฉพาะในเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม หลักสูตรสู่การประพฤติปฏิบัติที่จะช่วยให้ผู้พิการเหล่านี้พัฒนาจิตใจได้ดีพอ ๆ กับบุคคลทั่วไปได้ ซึ่งธรรมะจะช่วยให้ผู้พิการเหล่านี้มีวินัยสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข สร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าเชิงนามธรรมในศิลปะและวัฒนธรรมแก่สังคม มีความอดทน ไม่หวั่นไหว ไม่ดีใจจนเกินเหตุ หรือเสียใจจนเสียคนเมื่อประสบกับเหตุต่าง ๆ ช่วยประสานรอยร้าว/ความพิการของตนเองกับสังคม มีเอกภาพในการทำ-พูด-คิด ควบคุมตนเองได้ มีจิตใจสะอาด ไม่ทำสิ่งไม่ดีทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ประพฤติตนให้พ้นทุกข์ ประสบความสำเร็จทางจิตจนบรรลุเป้าหมายของชีวิต มีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูล อยู่รวมเป็นหมู่คณะได้ มีหลักยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตให้มีความหมายและความหวัง ทำให้เกิดเสถียรภาพและความสุขในสังคม

งานวิจัยนี้จึงเน้นศึกษาถึงการพัฒนาการเรียนในหลักศิลป์ 5 ที่เป็นหลักธรรมพื้นฐานที่พุทธศาสนิกชนพึงรู้และนำไปใช้ดำเนินชีวิตประจำวันไม่ว่าจะมีสภาพเช่นไร ศิลป์ 5 จะเป็นเครื่องมือสร้างความมีระเบียบ แบบแผนของชีวิต เป็นกฎเกณฑ์ความสำคัญพื้นฐานในสังคมเพื่อให้คนอยู่ร่วมกันด้วยดี ไม่เบียดเบียนกัน การถือศิลป์ 5 จะแนะแนวการประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีที่ควรทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพราะจะทำให้ชีวิตเรามีความสุขและสมหวัง หรือหากเราต้องเจอกับปัญหาที่หนักหนาในชีวิตก็จะทำให้เรามีสติและรอบคอบในการแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ผ่านพ้นไป และทำให้เราสามารถใช้ปัญญาในการทำงานและสร้างความก้าวหน้าให้กับชีวิตและครอบครัวของเราได้อย่างเต็มที่ (Phra Phromkunaphon (P.A. Payutto), 2014) ซึ่งผู้บกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพตามแนวศิลป์ 5 นี้ได้ ถ้าได้รับการสอนที่ถูกต้องเหมาะสม เข้าใจในหลักธรรมได้อย่างเต็มที่ โดยการพัฒนาการเรียนรู้ศิลป์ 5 ในงานวิจัยนี้ได้นำนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรดอลท์ที่เป็นเทคนิควิธีถ่ายทอดที่แตกต่างไปจากวิธีสอนอยู่เดิม ๆ มาทดลองใช้ โดยเน้นการนำองค์ความรู้ด้านศิลปการละครมาบูรณาการกับศาสตร์ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาของจิตวิทยาแบบเกษตรดอลท์ และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้เกิดประสิทธิภาพในการช่วยพัฒนาศักยภาพแก่ผู้บกพร่องทางการได้ยินที่จำเป็นต้องใช้ภาษามือเป็นเครื่องมือสื่อสารหลักเท่านั้น ศิลปการละครจะใช้เนื้อเรื่องที่เป็นปัญหาของสมาชิกในกลุ่มในความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ แล้วการใช้ศิลป์ 5 แก่ไข สมาชิกจะได้แสดงออกทางอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมอย่างเป็นอิสระโดยไม่มีการตำหนิหรือวิพากษ์ การเรียนรู้จะเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะสมาชิกจะมีโอกาสได้เห็นภาพรวมทั้งหมดของสิ่งที่จะเรียนก่อนแล้วก็จะเป็นการง่ายที่บุคคลนั้นจะเรียนสิ่งที่ละเอียดปลีกย่อยต่อไป ทำให้เห็นถึงสัมพันธภาพของสิ่งต่าง ๆ นั้นและเกิดความเข้าใจในที่สุด ซึ่งเป็นหลักการเรียนรู้ของทฤษฎีเกษตรดอลท์ (Gestalt Theory) ที่มีการวิจัยพบว่า Quattrini (2018) ถ้าให้เยาวชนได้เรียนรู้ตามหลักของเกษตรดอลท์แล้ว เขาเหล่านั้นจะมีสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และความรวดเร็วในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

หลักการเรียนรู้ของกลุ่มเกษตรดอลท์เน้นการหยั่งเห็น (Insight) ที่เสนอว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดภายในตัวมนุษย์ โดยจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมก่อนส่วนย่อย ที่ปัจจุบันเป็นแนวคิดพื้นฐานการบำบัดปรับปรุงสุขภาพจิตเช่น การคิด ความเชื่อ ทศนคติ พฤติกรรมที่ควรปรับเปลี่ยน การควบคุมอารมณ์ และการพัฒนากลยุทธ์ในการจัดการตนเองเพื่อเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งหลักเกษตรดอลท์นี้สามารถนำมาบูรณาการเข้ากับหลักทางพระพุทธศาสนาในการมองปัญหาของมนุษย์เหมือนกันว่า เป็นความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตมนุษย์ในการดำเนินชีวิตทั้งหมดทุกด้านไม่ได้แยกเป็นส่วนหรือปัญหาเฉพาะทางจิต แต่เป็นไปตามธรรมชาติของกระบวนการสร้างปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมของแต่ละคนที่สามารถรับรู้จัดการได้ด้วยตนเองตามวัย ตามสภาพที่เป็นอยู่ ประสบการณ์ การเรียนรู้ และโอกาสของชีวิต งานวิจัยนี้เน้นการสร้างนวัตกรรมแบบสหวิทยาการที่บูรณาการความรู้ของศาสตร์และศิลป์ มุ่งตอบโจทย์ท้าทายของสังคมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้บกพร่องทางการได้ยิน ให้สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสร้างและส่งเสริมให้เกิดการนำความรู้คุณธรรมและจริยธรรมมาปรับใช้ในชีวิตได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทของการจัดการเรียนการสอนและการเรียนศิลป์ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์
2. เพื่อสร้างและทดลองใช้นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรดอลท์ในการพัฒนาการเรียนศิลป์ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์
3. เพื่อนำผลไปสร้างชุดความรู้และบทความตีพิมพ์เผยแพร่นำไปใช้ประโยชน์สู่สาธารณะ

นิยามศัพท์

ศีล 5 (The Five Precepts) หมายถึง หลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างครบถ้วน ทั้งความหมายเกี่ยวกับมนุษยธรรมและความสงบสุข โดยศีลหรือข้อห้ามใน 5 ประการคือ ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักทรัพย์ ห้ามประพฤติดนินทา ห้ามโกหก ห้ามดื่มเครื่องดองของมึนเมา

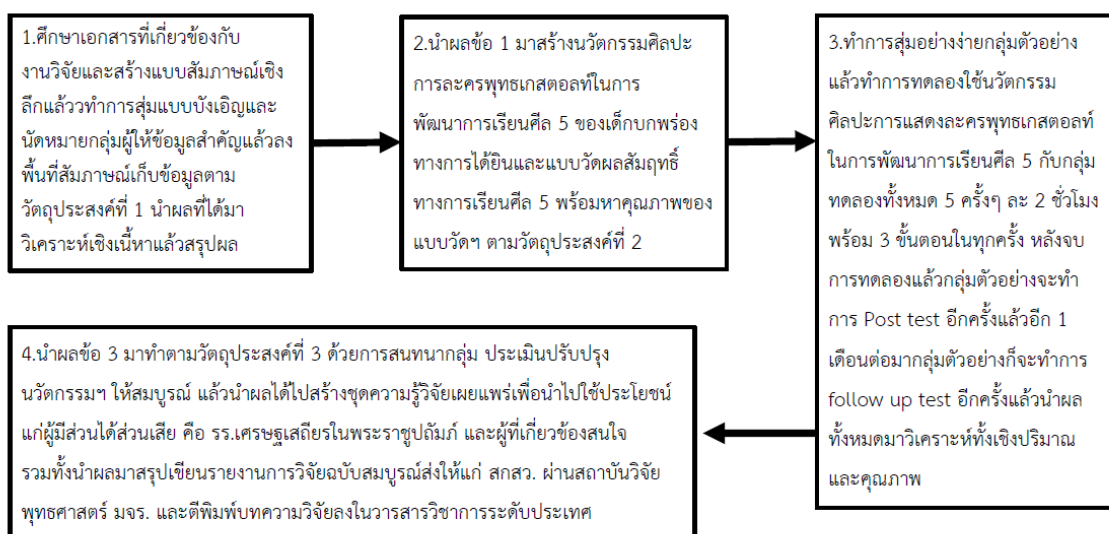
นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกสโตลท์ (The Innovation of Gestalt Buddhist Dramatic Art) หมายถึง นวัตกรรมแบบสหวิทยาการที่บูรณาการความรู้ของศาสตร์หลักทางพุทธศาสนาและแนวจิตวิทยาเกสโตลท์เข้ากับศาสตร์ทางศิลปการละครมาเป็นเทคนิคในการเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพและทักษะทางสังคมแก่ผู้สูงอายุและเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน

เด็กบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing-Impaired Children) หมายถึง เด็กที่ไม่สามารถได้ยินเทียบเท่ากับบุคคลปกติที่มีความสามารถในการได้ยินหรือรับฟังเสียงด้วยหูทั้ง 2 ข้างตั้งแต่ระดับ 25 เดซิเบลขึ้นไป ซึ่งรวมทั้งบุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก

สมมติฐานการวิจัย

1. ในกลุ่มควบคุม : คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศีล 5 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.05$) ทั้งช่วงก่อนการทดลอง ช่วงหลังการทดลอง และช่วงการติดตามผล
2. ในกลุ่มทดลอง : คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศีล 5 จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.05$) ทั้งช่วงก่อนการทดลอง ช่วงหลังการทดลอง และช่วงการติดตามผล
3. กลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศีล 5 ในช่วงหลังการทดลองมากกว่าช่วงก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.05$)
4. กลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศีล 5 ในช่วงหลังการทดลองมากกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศีล 5 ในช่วงหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.05$)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากรและกลุ่มศึกษา

ประชากรศึกษา คือ เด็กบกพร่องทางการได้ยินชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครอง โดยมีกลุ่มศึกษา 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 20 คนที่สุ่มแบบบังเอิญจากประชากรศึกษา คือ เด็กบกพร่องทางการได้ยินชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 9 คน ผู้บริหาร-ครู 6 คน เจ้าหน้าที่ 2 คน ผู้ปกครอง 3 คน เพื่อศึกษาบริบทของการจัดการเรียนการสอนและการเรียนศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน

2. กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง คือ เด็กบกพร่องทางการได้ยินชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนักเรียนทุกคนได้ฟังคำอธิบายถึงเงื่อนไขในการร่วมทดลอง รวมทั้งตารางเวลาการทดลอง และการยุติการทดลอง ถ้านักเรียนรู้สึกว่าจะไม่สบายใจหรือขัดข้องในการทดลอง นักเรียนที่ตัดสินใจว่ายินดีเข้าร่วมทดลองจะลงนามเป็นหลักฐานความยินยอมและให้ผู้ปกครองเซ็นรับรอง โดยทุกกลุ่มตัวอย่างจะมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทุกชั้นของปีที่ 4-6 ซึ่งถูกสุ่มอย่างง่าย และแบ่งกลุ่มตามตารางการทดลองคือ 1) กลุ่มทดลอง 15 คน เป็นนักเรียนที่สามารถเข้าทำกิจกรรมได้ทุกวันตามแผนการทดลอง 2) กลุ่มควบคุม 15 คน เป็นนักเรียนที่เข้าร่วมได้เฉพาะวันที่ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศิลปะ 5 คือ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล 1 เดือน และ 3) นักเรียนที่เข้าร่วมได้เพียงครั้งเดียวใช้เป็นกลุ่มหาคุณภาพของเครื่องมือร่วมกับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนโสตศึกษาธนบุรี มีทั้งหมด 32 คน

2) เครื่องมือวิจัยและการพัฒนา มี 2 ชนิด คือ

2.1) เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่

2.1.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้ศึกษากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญของวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วิเคราะห์ผลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลนำไปใช้สร้างเครื่องมือในข้อ 2.2.1 และ 2.2.2

2.1.2 แบบเสวนากลุ่ม ใช้เฉพาะกับกลุ่มทดลองของวัตถุประสงค์ที่ 2 เป็นข้อคำถามปลายเปิดจำนวน 7 ข้อ วิเคราะห์ผลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปผล นำไปใช้ในข้อ 2.1.3

2.1.3 แบบการสนทนากลุ่มของวัตถุประสงค์ที่ 3 เป็นการอภิปรายสังเคราะห์ผลการทดลองโดยทีมวิจัย วิทยากรและผู้เชี่ยวชาญ แล้วสรุปปรับปรุงนวัตกรรมเครื่องมือให้สมบูรณ์ นำไปสร้างชุดความรู้ของการวิจัย

2.2) เครื่องมือการวิจัยแบบปฏิบัติการเชิงปริมาณ ได้แก่

2.2.1 นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เรื่องศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ที่สร้างโดยคณะวิจัยและผู้เชี่ยวชาญใน 4 ด้านคือ จิตวิทยาเกษตรศาสตร์ พระพุทธศาสนา ศิลปการละคร และภาษามือ ซึ่งทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ด้านดังกล่าว แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อพิสูจน์ประสิทธิภาพ ซึ่งผลที่ได้จะถูกนำมาสังเคราะห์ปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อ 2.1.3

2.2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินตามวัตถุประสงค์ที่ 2 จัดสร้างโดยทีมวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ด้านดังกล่าวใน 2.2.1 แล้วหาคุณภาพของแบบวัดนี้ ซึ่งผลพบว่า แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.747 และค่าความยาก-ง่ายอยู่ระหว่าง 0.8-0.2 และอำนาจการจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขั้นเตรียมการ (วัตถุประสงค์ที่ 1) เก็บข้อมูลด้านเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเรื่อง บริบทการจัดการการเรียนการสอนเรื่องศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน แล้ววิเคราะห์ผลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และตรวจสอบสามเส้าของผลที่ได้มา สรุปผลเพื่อนำไปใช้ในขั้นที่ 2

2) ขั้นสร้างนวัตกรรมและเครื่องมือในการวิจัย (วัตถุประสงค์ที่ 2) เป็นการรวบรวมนำข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 4 ด้านคือ จิตวิทยาเกสโตลท์ พระพุทธศาสนา ศิลปการละคร ภาษามือ และผลจากข้อ 1 มาสร้างนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกสโตลท์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน และทำการหาคุณภาพของเครื่องมือทั้งสองตามมาตรฐานการวิจัย แล้วสร้างแบบเสวนากลุ่มและแบบการสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาความสมบูรณ์ของนวัตกรรมและเครื่องมือวิจัย

3) ขั้นก่อนการทดลอง (วัตถุประสงค์ที่ 2) เป็นการสุ่มเลือกกลุ่มศึกษา และเก็บข้อมูลด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องศีล 5 ก่อนการทดลอง (Pretest) ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

4) ขั้นการทดลอง (วัตถุประสงค์ที่ 2) เป็นขั้นการทดลองใช้นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกสโตลท์เพื่อการพัฒนาการเรียนเรื่องศีล 5 แก่เด็กบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้เวลารวม 5 ครั้ง วันละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ติดต่อกัน 3 วัน ในการทดลองแต่ละครั้งจะดำเนินตามขั้นตอน 3 ขั้นตอนคือ

1.ขั้นอุ่นเครื่อง (Warm Up Stage) เป็นช่วงที่ทีมวิจัยจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มเกิดความสนใจ ไว้วางใจ ผ่อนคลาย รู้จักกลุ่ม ในขั้นนี้จะให้สมาชิกได้เรียนรู้หลักการด้วยการดูคลิป หนังสือ การอธิบายถาม-ตอบจากผู้เชี่ยวชาญ และวิทยากรเสนอแนวเรื่องสัมพันธ์ภาพของศีล 5 กับการดำเนินชีวิตแบบเกสโตลท์ แล้วให้กลุ่มได้สำรวจปัญหา/ประเด็นเรื่องศีล 5 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ ชีวิตในแง่มุมใหม่ที่ทำให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้และเข้าใจในเรื่องศีล 5

ภาพที่ 2 ขั้นตอนอุ่นเครื่อง (Warm up Stage)

2. ขั้นการแสดง (Action Stage) เป็นช่วงเปิดโอกาสให้กลุ่มได้คิดสร้างสรรค์ละครเรื่องศีล 5 เพื่อนำเสนอแก่ผู้ชม จะเป็นเรื่องการแก้ปัญหาด้วยศีล 5 หรือสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น หรือการใช้ศีล 5 ในชีวิต แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้แสดง จัดฉาก ฝึกซ้อม โดยผู้แสดงสำรวจบทบาทในเรื่อง/ปัญหา การระบายความรู้สึก และฝึกทักษะการแสดงที่เหมาะสม เป็นไปตามเทคนิคละครบำบัดแบบพุทธเกสโตลท์ที่ได้เรียนในขั้นอุ่นเครื่อง สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องมีโอกาสได้หมุนเวียนบทบาทตามปัญหาเรื่องศีล 5 ในแต่ละข้อ เนื้อหาจะเป็นไปตามแนวหลักพุทธธรรม และจิตวิทยาเกสโตลท์ เช่น เทคนิคสลับบทบาท (Role Reversal) ผู้แสดงจะได้เข้าใจผู้อื่นเพิ่มขึ้น หรือเทคนิคเก้าอี้ว่าง (Empty Chair) ผู้แสดงจะได้ระบายความรู้สึกและความต้องการของตนเองอย่างอิสระ และเทคนิคบทบาท (Role Training) ผู้แสดงจะได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาและการสร้างสัมพันธ์ภาพ

ภาพที่ 3 ชั้นการแสดง (Action Stage)

3. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing Stage) เป็นช่วงหลังจากการแสดงละครจบลง ซึ่งในช่วงนี้สมาชิกกลุ่มทั้งผู้แสดงนำ ผู้แสดงร่วม และสมาชิกกลุ่มที่เป็นผู้ชม (Audience) ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 4 ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Sharing Stage)

หลังสิ้นสุดการดำเนินการแสดงกลุ่ม 5 ครั้ง วันสุดท้ายจัดให้มีการเสวนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยให้กลุ่มทดลองแสดงความคิด ความรู้สึก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของตนเองหลังการเข้าร่วมกิจกรรม และข้อเสนอแนะรวมทั้งความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรม

ในวันรุ่งขึ้นกลุ่มศึกษาทั้ง 2 กลุ่มจะมาทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องศีล 5 (Post-Test) พร้อมกันอีกครั้ง แล้วหลังจากนั้นอีก 1 เดือน กลุ่มศึกษาทั้ง 2 กลุ่มก็จะมาทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องศีล 5 อีกครั้ง (Follow-Up Study) และเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองด้วยการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องศีล 5 (Post-Test)

5) ชั้นวิเคราะห์และสรุปผล ถ่ายทอดส่งต่อความรู้และนวัตกรรม (วัตถุประสงค์ที่ 3) ข้อมูลที่ได้ขึ้นการทดลองขั้นที่ 4) จะถูกนำมาทำการสนทนากลุ่มด้วยคณะวิจัย ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยการสังเคราะห์ สรุปผลแล้วนำมาเพื่อปรับปรุงนวัตกรรมและเครื่องมือให้สมบูรณ์ และนำไปสร้างชุดความรู้วิจัยเผยแพร่แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และหน่วยงาน/ผู้ที่เกี่ยวข้องสนใจ

6) ชั้นการเรียนรู้และพัฒนาต่อ (วัตถุประสงค์ที่ 3) รวบรวมผลองค์ความรู้และนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรต่อมาเขียนรายงานวิจัยและบทความเผยแพร่นำเสนอสู่สาธารณะในงานประชุมวิชาการหรือการตีพิมพ์ลงในวารสารวิชาการระดับประเทศ/นานาชาติ รวมทั้งนำไปศึกษาวิจัยต่อยอด

4) การวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) กับภาษาเชิงลึก และการเสวนากลุ่ม ส่วนการสนทนากลุ่มจะใช้วิธีการสังเคราะห์เพื่อการปรับปรุง ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติบรรยาย (ความถี่และร้อยละ) ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบใช้สถิติ Anova และ

Independent t-test ทั้งภาพรวมและรายด้าน ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องศิลปะ 5 ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังทดลองจะใช้สถิติ Dependent t-test

ผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบริบทของการจัดการเรียนการสอนและการเรียนศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป ผลพบว่าเด็กมีความรู้พื้นฐานในศิลปะ 5 พอควร เพราะจากการเรียนตั้งแต่ชั้นประถมจนถึงชั้นสูงสุดของโรงเรียน และมีครู คนในครอบครัว เพื่อนแถวบ้านและในโรงเรียน รวมถึงสังคมภายนอกที่ช่วยสอนเป็นตัวอย่างเป็นนักเรียนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รวมทั้งในสื่อต่าง ๆ ก็จะมีเรื่องของศิลปะ 5 แต่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งถึงการนำไปปฏิบัติทั้งต่อตนเองและชุมชน/สังคมยังต้องการการเรียนรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น

2) ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างและทดลองใช้นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อพัฒนาการเรียนศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน มีดังนี้

2.1 ผลการสร้างเครื่องมือวิจัย มีดังนี้คือ

1) นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อพัฒนาการเรียนศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินที่บูรณาการสร้างจากองค์ความรู้ของจิตวิทยาเกษตร/ละครบำบัดแบบเกษตร/หลักธรรมทางพุทธศาสนา ภาษามือ และผลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 ซึ่งมี 6 ขั้น คือ ขั้นก่อนการทดลอง ขั้นอุ่นเครื่อง ขั้นทดลอง ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นหลังการทดลอง และขั้นการติดตามผล

2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งมีจำนวน 35 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช = 0.747 และข้อคำถามมีค่าความยาก-ง่าย อยู่ระหว่าง 0.8-0.2 และอำนาจการจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป

3) แบบเสวนากลุ่ม เป็นข้อคำถามปลายเปิด 7 ข้อเกี่ยวกับความคิดเห็นและความรู้สึกในการร่วมกิจกรรม รวมทั้งปัญหาหรืออุปสรรค

4) แบบสนทนากลุ่ม เป็นการนำผลทดลองและผลการเสวนามาเป็นประเด็นหลักในการสังเคราะห์ แล้วปรับปรุงสร้างชุดความรู้วิจัย

2.2 ผลการทดลองใช้นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตร มีดังนี้

2.2.1 ผลวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผลจากการเปรียบเทียบผลแต่ละกลุ่มพบว่า คะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน ช่วงก่อน-หลังการทดลอง และช่วงติดตามผลของกลุ่มควบคุม ไม่มีความแตกต่างกันของคะแนนทั้งสามช่วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ส่วนผลของกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันของคะแนนในสามช่วงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการเปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc test) โดยใช้ Bonferroni Test พบว่า ทุกคู่ของช่วงการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคะแนนของช่วงหลังการทดลองสูงกว่าคะแนนของช่วงติดตามผลและช่วงก่อนการทดลอง โดยคะแนนของช่วงติดตามผลยังสูงกว่าคะแนนของช่วงก่อนการทดลอง ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 และ 3

ตาราง 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยสถิติ *repeated ANOVA*

กลุ่ม	เวลา	N	Mean	SD	Min	Max	F	p
กลุ่มควบคุม	PreEx-กลุ่มควบคุม	15	12.6	3.52	8	20	1.7	0.206
	PostEx-กลุ่มควบคุม	15	11.8	3.32	7	20		
	FollowUp-กลุ่มควบคุม	15	11.5	2.88	9	19		
กลุ่มทดลอง	PreEx-กลุ่มทดลอง	15	12.5	1.96	10	16	93	<0.001*
	PostEx-กลุ่มทดลอง	15	18.7	2.28	15	22		
	FollowUp-กลุ่มทดลอง	15	15.8	1.82	12	19		

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองของคะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินในช่วงก่อนการทดลอง ช่วงหลังการทดลอง และช่วงติดตามผล พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงก่อนการทดลอง แต่ในช่วงหลังการทดลองและช่วงการติดตามผลพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสองช่วงการทดลอง ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 4

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนช่วงหลังการทดลอง (Post-Experiment) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง

กลุ่ม	N	Mean	Median	SD	SE	df	t	p
กลุ่มควบคุม	15	11.8	12	3.32	0.857	28	-6.66	<0.001*
กลุ่มทดลอง	15	18.7	19	2.28	0.589			

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนช่วงหลังการทดลอง (Post-experiment) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่องศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

2.2.2 ผลวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปผลได้ดังนี้

1. ความรู้สึกที่ได้เข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมทดลอง คือ รู้สึกดี ไม่เบื่อ สนุก เปิดกว้างมากขึ้นในความคิดบางอย่างในเรื่องของศีล 5 ได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้น ได้เข้าสังคมกับเพื่อน ๆ ครู และวิทยากรที่มาทำกิจกรรมมากขึ้น ได้แสดงออกในบทบาทที่ไม่เคยประพฤติปฏิบัติมาก่อนเกี่ยวกับธรรมะ

2. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่มกิจกรรม คือ ได้เปลี่ยนวิธีคิดเรื่องชีวิตตนเอง ได้ใช้ชีวิตสังคมร่วมกับบุคคลอื่นได้เรียนรู้และเข้าใจหลักศีล 5 มากขึ้น แยกแยะออกว่าอะไรควรทำและไม่ควรทำ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ความคิดเห็นที่แตกต่างกับเพื่อน แต่ละคนอาจปฏิบัติศีลแต่ละข้อที่ง่ายหรือยากต่างกัน

3. การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มไปประยุกต์ใช้ คือ นำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตจริง สามารถแยกแยะความถูกผิดได้ดียิ่งขึ้น นำการเรียนรู้ด้านการแบ่งงานกันทำในกลุ่มไปใช้ และนำรายละเอียดเกี่ยวกับศีล 5 ไปบอกต่อเพื่อน ๆ คนอื่นที่ไม่ได้มาร่วมกิจกรรม รวมทั้งนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้ากลุ่มกิจกรรม คือ เข้าใจศิลปะ 5 แต่ละข้อมากขึ้น สามารถวิเคราะห์การกระทำที่ถูกผิดมากขึ้น เปลี่ยนแปลงความคิดบางอย่างไปในทิศทาง/มุมมองที่ดีขึ้น และการเข้าสังคม/กลุ่มเพื่อน โดยนำหลักคิดของศิลปะ 5 ไปปฏิบัติ ซึ่งบางข้ออาจจะยากแต่นักเรียนจะพยายามทำได้

5. ประโยชน์ที่จะนำไปพัฒนาการปรับตัวทางสังคม คือ ความคิดรอบคอบและเป็นรูปธรรมมากขึ้น (คิดมากขึ้นก่อนลงมือทำ) ฝึกที่จะไม่โกหก หรือพูดหลอกลวง หรือนินทาคนอื่นน้อยลง มีความอดทน และมีสติมากขึ้น (ไม่ทะเลาะกับเพื่อน) สามารถงดเว้นการผิดศิลปะ 5 ได้เพิ่มขึ้น

6. ความคิดเห็นต่อการนำเทคนิควัตกรรมการละครพุทธเกษตรมาใช้ในการปรับตัวทางสังคม คือ มีความคิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น เห็นภาพสิ่งที่ควรและไม่ควรทำ เข้าใจลึกซึ้งในศิลปะ 5 จากการแสดงอย่างมาก เอาเรื่องนามธรรมมาทำเป็นรูปธรรมทำให้เข้าใจมากขึ้น ชอบการแสดงมากกว่าการนั่งเรียนปกติ เพราะได้เรียนรู้การแสดงออกถึงความรู้สึกที่แท้จริงทั้งท่าทาง สีหน้า อารมณ์ของตนเองและคนอื่น ๆ รอบตัว

7. ปัญหาและอุปสรรคจากการร่วมกิจกรรม คือ เด็กนักเรียนง่วงนอนในช่วงอธิบายเนื้อหาจากภาษามือ บางครั้งเด็กฟังไม่ทันต้องให้ครูหรือเพื่อนอธิบายด้วยภาษามือซ้ำ บางที่ไม่เข้าใจจากการอธิบายเนื้อหาศิลปะ 5 แต่พอเห็นภาพคลิปวิดีโอและครูล่ามภาษามืออธิบายเพิ่มจากที่พระอาจารย์อธิบายทำให้เข้าใจมากขึ้น คำถามที่มีความยากนักเรียนกลัวตอบไม่ถูกต้องให้วิทยากรอธิบายหรือยกตัวอย่างเพิ่มขึ้น

3) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินผลการทดลองแล้วปรับปรุงนวัตกรรมให้สมบูรณ์และนำไปสร้างชุดความรู้และตีพิมพ์บทความวิจัยลงในวารสารวิชาการระดับประเทศเพื่อกระตุ้นการนำไปใช้และการวิจัยต่อไป ด้วยการนำผลในข้อ 2.2 มาสังเคราะห์แล้วได้มีการปรับปรุงเนื้อหาการอธิบายและคำศัพท์ให้สอดคล้องกับภาษามือและสื่อการสอนของโรงเรียนโสตศึกษา มีการเพิ่มเนื้อหาในคลิปด้วยสื่อเคลื่อนไหวแล้วจัดสร้างชุดความรู้ที่สรุปเรื่องวิจัยในประเด็นที่สำคัญรวมกับ Infographic ที่สรุปงานวิจัย 1 หน้า A4 แจกเผยแพร่แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือ โรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี เป็นต้น และผู้ที่สนใจ รวมทั้งจะมีการฝึกอบรมวิธีการสอนของนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรให้แก่ผู้ที่มีความสนใจและติดต่อมายังทีมวิจัย ผลผลิตของการวิจัยที่ได้จากทั้งองค์ความรู้และนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อพัฒนาการเรียนศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน คือ

1. ผลงานทางวิชาการ คือ 1) รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 1 เล่ม 2) ชุดความรู้วิจัย 3) Infographic สรุปงานวิจัย 1 หน้า และ 4) บทความวิจัย หรือ 5) การนำเสนอผลงาน

2. ผลการพัฒนาทักษะการเรียนศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินของโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์ 15 คนและครูที่เกี่ยวข้องกับการทดลอง 3 คน

ผลลัพธ์ของการวิจัยที่ได้ คือ

1. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 1 เรื่องให้แก่ สกสว. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. ชุดความรู้วิจัย 1 เรื่อง แจกแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. บทความวิจัยลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ และอาจนำผลงานไปนำเสนอในงานประชุมทางวิชาการระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ศิลปะ 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินนั้น ต้องสอนเป็นภาพรวมก่อนส่วนย่อย ๆ และรับรู้ซ้ำ ๆ ถึงจะทำให้เด็กสามารถเรียนรู้เข้าใจได้อย่างชัดเจน รวมทั้งต้องมีกิจกรรมที่นักเรียนได้เข้าร่วมและแสดงออก ได้ใช้ความคิดริเริ่มหรือสร้างสรรค์ในกิจกรรมของเนื้อหานั้น ๆ ที่จะทำให้เด็กนักเรียนเข้าใจได้ดี และเก็บจำเป็นความรู้ได้เป็นอย่างดี

2. การบูรณาการหลักธรรมในการแสดงละคร ต้องนำแนวหลักธรรมมาปรับย่อยอธิบายให้เป็นเชิงรูปธรรมในเรื่องราวของบุคคลทั่วไปที่สามารถเห็นหรือจับต้องหรือพบได้ในชีวิตประจำวันที่ได้กับพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าใจใช้เป็นตัวแบบอย่างหรือสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องนำไปปฏิบัติได้

3. ผู้ที่มีอิทธิพลสำคัญในการสอนศิลป 5 ให้แก่เด็กบกพร่องทางการได้ยิน คือ สถาบันทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว สถาบันการศึกษา (โรงเรียน คุณครู และเพื่อนนักเรียน) และสถาบันชุมชน องค์กรต่าง ๆ (ชุมชนแถวบ้าน ชุมชนแถวโรงเรียน วัด องค์กรต่าง ๆ) มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ในหลักธรรมของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งในการเป็นผู้สอน เป็นต้นแบบ บุคคลเหล่านี้ควรช่วยกันสอนหลักศิลป 5 ให้นักเรียนเข้าใจและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสำคัญ

4. ข้อมูลพื้นฐานคุณลักษณะของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน และการแก้ไขปัญหา นักเรียนจะมีธรรมชาติเป็นคนลึ้มง่าย ขี้ระแวง ไวใจคนยาก ไม่คิดเยอะ ไม่หวงของ แสดงอารมณ์ การคิด ความรู้สึกออกทางสีหน้าอย่างชัดเจน เข้าใจเรื่องนามธรรมยากทำให้เกิดปัญหาในเรื่องเหตุผลหรือตรรกะทางสังคม และเด็กบกพร่องทางการได้ยินที่มีความพิการซ้ำซ้อนจะมีพฤติกรรมทางอารมณ์ที่ค่อนข้างแปรปรวนหรือกระตุ้นง่ายซึ่งเกิดในนักเรียนผู้ชายมากกว่าผู้หญิง และปัญหานอกที่ควบคุมได้ยากคือ การเสพยาของเด็กที่ครูไม่สามารถควบคุมได้ วิธีการแก้ปัญหาที่ครูใช้คือ 1) ครูต้องเรียนรู้และเข้าใจคุณลักษณะของนักเรียน เพราะถ้านักเรียนไม่พูดหรืออธิบายออกมา ครูก็จะไม่รู้ประเด็นปัญหาเลย 2) ครูต้องรู้ทันต่อเหตุการณ์ในสังคมที่เกิดขึ้น ต้องสามารถตอบหรืออธิบายเพื่อเป็นความรู้ในการป้องกันหรือแก้ไขแก่นักเรียน 3) เรื่องรักแรกเริ่มจากความเปราะบางของนักเรียน ครูต้องให้แนะนำและดูแลให้อยู่ในขอบเขตของการเป็นนักเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน

อภิปรายผล

1) ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าเป็นไปตามสภาพสังคมและแนวทางพระพุทธศาสนาที่คำสอนและหลักปฏิบัติในชั้นศีลนั้นจะสะท้อนถึงเจตนารมณ์ที่จะถ่ายทอดสู่สมาชิกเพื่อความสัมพันธ์ทางสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข ซึ่ง Phra Phromkunaphon (P.A. Payutto) (2014) ได้อธิบายว่า ศีล เป็นระบบการจัดการควบคุมชีวิตด้านนอกเกี่ยวกับการแสดงออกทางกาย วาจาเป็นระเบียบว่าด้วยสัมพันธ์ภาพกับสภาพแวดล้อมและระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ การจัดสภาพความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมให้เรียบร้อยและเกื้อกูลแก่การดำรงอยู่ด้วยดีของหมู่ชน โดยอบรมให้คนในสังคม เรียนรู้เข้าใจถึงคุณค่าของการรักษาและโทษของการละเมิดศีล 5 โดยเฉพาะการแก้ปัญหาในปัจจุบันที่มีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้นจากการกระตุ้นโดยสื่อต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมการละเมิดศีลหรือการรักษาศีล 5 เปลี่ยนไป คนในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางศีล 5 เพื่อจะได้หาสาเหตุของปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป และการแก้ไขได้ตรงจุด (Phra Phromkunaphon (P.A. Payutto), 2009)

2) ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ในเรื่อง 2.1 ผลการสร้างเครื่องมือวิจัย ที่เห็นได้ว่าเครื่องมือได้สร้างขึ้นตามมาตรฐานและมีคุณภาพตามหลักการวิจัยอย่างถูกต้องรวมทั้งหลักการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วน 2.2 ผลการทดลองใช้นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรดอลท์ 1) ผลวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรดอลท์ที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินอย่างชัดเจน ซึ่งผลนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรดอลท์เพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน” โดย Pavakanun et al. (2024) ที่พบว่านวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรดอลท์นี้มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมแก่เด็กบกพร่องทางการได้ยินได้ และสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่เด็กได้ชัดเจน และผลการวิจัยเรื่อง “โครงการบูรณาการศาสตร์และศิลป์: นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรดอลท์เพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของผู้สูงอายุ”

โดย Pavakanun et al. (2023) พบว่านวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการช่วยเสริมสร้างการปรับตัวและคุณภาพชีวิตทางสังคมแก่ผู้สูงวัยทั้ง 2 พื้นที่ของชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ที่เป็นโจทย์เร่งด่วนท้าทายของสังคมไทย รวมทั้งยังสอดคล้องกับผลวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อแอนิเมชันโดยใช้เทคนิคการนำเสนอแบบสตอรี่ไลน์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องศีล 5 สำหรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 6 Natchanakun and Weeranakin (2017) ที่พบว่าเทคนิคที่นักเรียนต้องการคือ 1. องค์ประกอบของสื่อต้นแบบ 2. คำถามหลักในการเชื่อมโยงแต่ละตอน 3. การคิดวิเคราะห์เนื้อหาศีล 5 หลังจากชมสื่อต้นแบบ ดังนั้นสรุปได้ว่า นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนรู้ศีล 5 ให้แก่เด็กบกพร่องทางการได้ยินตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ และจากผลงานวิจัยข้างต้นสามารถกล่าวได้ว่า นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาเสริมสร้างเรื่องที่เป็นศักยภาพและเป็นนามธรรมให้กับผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ชัดเจน

2) ผลวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องไปกับงานวิจัยเรื่อง นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของเด็กบกพร่องทางการได้ยิน โดย Pavakanun et al. (2024) และเรื่อง โครงการบูรณาการศาสตร์และศิลป์: นวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของผู้สูงอายุ โดย Pavakanun et al. (2023) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจในวิธีการนี้ที่สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหาหรือความรู้ของหลักสูตรอย่างชัดเจน ได้เรียนรู้ปัญหาและได้ความรู้ การแก้ไขปัญหาจากการแสดงละครของสมาชิกในกลุ่ม รู้จักมองโลกจากภายในตนเองเพื่อนำมาปรับใช้กับชีวิตจริง การแสดงช่วยสื่อในเรื่องอารมณ์ ท่าทาง เรื่องต่าง ๆ และปัญหาได้ง่ายขึ้น โดยไม่ต้องใช้คำพูดเยอะ มีความสุข สนุกกับกิจกรรมการแสดง คลายเหงา สร้างเพื่อน ซึ่งสอดคล้องไปกับงานวิจัยเรื่อง ภาษามือ ภาษาธรรม: นวัตกรรมการสอนพระพุทธศาสนาเพื่อผู้พิการทางการได้ยิน โดย Chaiwong et al. (2024) พบว่า นวัตกรรมการสอนนี้สามารถพัฒนาการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ได้ชุดความรู้วิจัย ผลผลิตทั้งผลงานทางวิชาการ (5 เรื่อง) และผลการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ศีล 5 แก่เด็กบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์ และครูที่เกี่ยวข้องกับการทดลอง และผลลัพธ์ของการวิจัยที่นำไปเผยแพร่สู่สาธารณะอีก 3 ชิ้น โดยสรุป ผลจากงานวิจัยนี้มีทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อบกพร่องทางการได้ยินโดยตรง ในการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ศีล 5 และสามารถนำองค์ความรู้และนวัตกรรมไปเผยแพร่สู่นักวิชาการ นักวิจัย ผู้ที่สนใจด้วยบทความวิจัยในวารสารวิชาการระดับประเทศ/นานาชาติ หรือนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับประเทศ/นานาชาติด้วย

4) องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ศีล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินตามนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรนั้น สามารถนำไปเป็นเทคนิคในการเรียนการสอนไม่ว่าการศึกษาจะเป็นการจัดในรูปแบบใดก็ตาม ยิ่งกว่านั้นความรู้เรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในการคิดสร้างเรื่องราวของการแสดงนั้น ทางโรงเรียนสามารถนำไปส่งเสริมพัฒนาให้เกิดประโยชน์ ไปร่วมกิจกรรมกับสังคมใหญ่นอกโรงเรียนเช่น ‘เทศกาลงานออกแบบกรุงเทพฯ’ หรือเทศกาลต่าง ๆ ของ EDeaf Thailand ที่เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และชวนเหล่านักสร้างสรรค์ไปร่วมกิจกรรมมากมาย

ความรู้ที่พบอีกเรื่องคือ การบูรณาการหลักสูตรในการแสดงละครเพื่อนำศีล 5 มาสอนแก่เด็กบกพร่องทางการได้ยินตามนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรที่ต้องปรับเนื้อหาเป็นรูปธรรม เป็นเรื่องของบุคคลทั่วไปและสถานการณ์รอบตัวที่จะทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย ช่วยส่งเสริมสภาพจิตใจ การคิด การยอมรับสิ่งต่าง ๆ ทำให้มีความสุขในการดำรงชีวิต แต่ยังคงใช้วิธีที่ข้ามข้อจำกัดพื้นฐานของเด็กในเรื่อง ซ้ำลิ้มง่าย ด้วยการอบรมอยู่เป็นประจำบ่อย ๆ และสอดแทรกเรื่องศีล 5 ในช่วงแสดงละครหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กให้เปลี่ยนไปในทางที่ดี กระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น รับผิดชอบและสร้างสรรค์ใน

งานที่มอบหมาย ส่งผลต่อพฤติกรรมเรียนรู้ต่อโลกที่อาศัย ความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวรวมทั้งสังคมมากขึ้น

ความรู้อีกเรื่องหนึ่ง คือ ผู้ที่มีอิทธิพลสำคัญในการสอนศีล 5 ให้แก่เด็กบพพร่องทางการได้ยิน คือ สถาบันทางสังคม นั่นคือ ครอบครัว สถาบันการศึกษา (โรงเรียน คุณครู และเพื่อนนักเรียน) และสถาบันชุมชนองค์กรต่าง ๆ ทั้งในการเป็นผู้สอนและเป็นต้นแบบ บุคคลเหล่านี้สามารถสอนหลักศีล 5 ให้นักเรียนเข้าใจและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยมุ่งการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยเรื่องนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคมของเด็กบพพร่องทางการได้ยิน โดย Pavakanun et al. (2024) ที่พบว่า สถาบันทางสังคมโดยเฉพาะครอบครัวที่สัมพันธ์กับนักเรียนใน 2 ด้านคือ ด้านพฤติกรรม และด้านความคิด เด็กจะทำตาม รักและภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว เด็กจะมีแนวคิดเหตุผล จริยธรรม ศีลธรรมในลักษณะแบบใด ต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวเป็นอันดับแรก ครอบครัวต้องให้ความรัก ความเมตตา ความเห็นอกเห็นใจกับเด็กก่อน เพื่อหล่อหลอมเด็กให้มีพื้นฐานจิตใจและนิสัยที่ดี ชื่นชอบความเห็นใจผู้อื่น สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่ก่อความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานของหลักศีล 5 โดยคุณธรรมนั้นเป็นสิ่งที่เรียนรู้ผ่านครอบครัวจากการมีปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ของพ่อแม่ ที่ทำให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง ถ่ายทอดความคิดที่ดี เด็กก็จะได้แนวคิดด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ถูกต้อง แม้เด็กจะพบกับสถานการณ์ล่อแหลมเพียงใดก็ตาม เด็กจะจดจำในส่วนที่ได้รับสั่งสอนมา และหลีกเลี่ยงอันตรายนั้นไปได้ โดยเฉพาะเด็กบพพร่องทางการได้ยินที่จะรับรู้ผ่านทางตาและประสาทสัมผัสอื่น ๆ ยกเว้นการได้ยินอย่างเดียว (Pavakanun et al., 2024) ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยโดย Thongurai and Hem Manimangkang (2008) เรื่อง การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยประยุกต์ใช้หลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่พบว่าเด็กบพพร่องทางการได้ยินมีพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมทั้งเชิงบวกและลบ ในเชิงลบคือ คิดถึงครอบครัวเมื่ออยู่หอพัก น้อยใจตนเองที่ไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาพูดได้เหมือนคนในครอบครัว และคนในครอบครัวก็สื่อสารภาษามือกับนักเรียนไม่ได้เช่นกัน จึงทำให้มีอารมณ์หงุดหงิด อึดอัดใจเมื่อสื่อสารกับคนอื่นแล้วตัวเองไม่เข้าใจ ปัญหาอีกอย่างก็คือ การใช้มือถือหรือสื่อเทคโนโลยีไม่มีข้อจำกัด นักเรียนไม่ทราบว่าคุณสมบัติในสื่อเหล่านั้นเหมาะสมหรือสมควรที่จะเปิดรับรู้หรือเรียนรู้หรือเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็กได้ เรื่องนี้ครอบครัวควรเฝ้าสังเกตว่าลูกให้ความสนใจเรื่องอะไร อย่าให้เด็กเสพสื่อในพื้นที่ส่วนตัว ให้อิสระเด็กตามขอบเขตกำหนดไว้ นอกเหนือจากนั้น อิทธิพลของสถาบันสังคมที่สำคัญก็คือ สถาบันการศึกษา/ชมรม/กลุ่มสังคม/ชุมชนที่อาศัย ซึ่งนักเรียนพยายามสร้างความสัมพันธ์ด้วย โดยการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย เรียนรู้เป็นสมาชิก รู้จักเพื่อนใหม่ สร้างปฏิสัมพันธ์ ทั้งนี้การส่งเสริมและช่วยเหลือในการเรียนรู้ให้เด็กบพพร่องทางการได้ยินประสบความสำเร็จในการเข้าสู่สังคม/กลุ่มก็คือ การฝึกให้ทำกิจกรรมที่ง่าย ๆ เกิดความภาคภูมิใจและเป็นแรงจูงใจในการทำกิจกรรมที่ยากขึ้น อาทิ การไหว้พระ สวดมนตร์ แล้วทำสมาธิ ที่นักเรียนได้ฝึกฝนด้วยตนเอง ทำบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ เพื่อให้ช่วยเหลือตนเองได้ แล้วให้ฝึกอย่างสม่ำเสมอและด้วยอารมณ์มั่นคง

องค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติพื้นฐานของเด็กบพพร่องทางการได้ยินที่มีข้อจำกัดทางด้านภาษา และการฟังอยู่ เด็กต้องพยายามเข้าใจโลกรอบตัวด้วยตนเองตามความคิด ความเข้าใจ ประสบการณ์ที่ตนต้องค้นหาด้วยตนเอง เด็กจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมด้านนอก เรียนรู้จรรยาบรรณ การประพฤติปฏิบัติตนตามแบบที่คนรอบตัวสอนและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง หรือตามแบบสื่อต่าง ๆ ที่สื่อสารออกมา โดยเฉพาะเมื่อนักเรียนเข้าสู่วัยรุ่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบบางอย่างของโรงเรียนอาจไม่สอดคล้องกับสื่อนิยมของวัยรุ่นภายนอก เช่น การไว้ผมยาว การไว้เล็บยาว แต่เด็กก็ยังปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน/ครอบครัว/กลุ่ม เพราะยังคงไว้วางใจคนในโรงเรียน/ครอบครัว/กลุ่มมากกว่าคนข้างนอก ซึ่งก็อาจมีการแสดงออกทางสีหน้าท่าทางใน

ความไม่พึงพอใจบ้าง โดยการปฏิบัติผิดกฎระเบียบจะเกิดขึ้นภายในมากกว่าภายนอกโรงเรียน/ครอบครัว/กลุ่ม และด้วยธรรมชาติข้อนี้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงต้องฝึกวิธีการสื่อสาร การเลือกเสพข้อมูลที่จะช่วยให้เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับบุคคลที่มีความแตกต่างกัน มีนิสัยที่แตกต่างกัน เรียนรู้การให้อภัยซึ่งกันและกัน เรียนรู้ถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ซึ่งการให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจในหลักธรรมพื้นฐานคือ ศีล 5 จะช่วยให้นักเรียนได้มีหลักยึดในการดำเนินชีวิต เข้าใจการเข้าสังคมและอยู่กับกลุ่มคนได้อย่างเป็นสุข นอกจากนี้ นักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยินนั้นแสดงถึงการมีธรรมชาติพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากวัยรุ่นทั่วไปคือ จะไม่ชอบมีปัญหาหรือทะเลาะกับบุคคลอื่น ๆ ไม่มีพฤติกรรมการประท้วงในโรงเรียนหรือด้านนอก หรือการต่อต้านครอบครัวด้วยการนั่งเล่นเกมส์ ซึ่งจะไม่พบในนักเรียนกลุ่มนี้ ปกตินักเรียนจะเชื่อฟังคำแนะนำและการสั่งสอนจากครู/ครอบครัว/บุคคลที่ตนเองไว้วางใจที่สื่อสารภาษามือได้ หรือเป็นคนที่คุ้นเคยในสังคม/ชุมชน (Pavakanun et al., 2024)

นอกเหนือจากนั้น ธรรมชาติของคุณลักษณะที่พบเฉพาะในกลุ่มเด็กบกพร่องทางการได้ยินที่มีความพิการซ้ำซ้อน คือ พฤติกรรมทางอารมณ์ที่ค่อนข้างแปรปรวนหรือกระตุ้นง่าย ซึ่งเกิดในนักเรียนผู้ชายมากกว่านักเรียนผู้หญิง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มนี้ต้องการรูปแบบที่แตกต่างออกไป มีงานวิจัยเรื่อง ผลการปรึกษากลุ่มเกสโตลท์ต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้ดูแลเด็กออทิสติกโดย Boonjaroen et al. (2018) พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรอบรมการปรึกษาแบบเกสโตลท์แก่บุคลากร เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และควรช่วยเหลือผู้ดูแลเด็กออทิสติกด้วยการให้การปรึกษาแบบเกสโตลท์ เพื่อให้ผู้ดูแลมีความเชื่อมั่นในสมรรถนะของตนเอง นำมาประยุกต์ใช้กับผู้ดูแลและเด็กกลุ่มนี้ ธรรมชาติที่เป็นปัจจัยภายนอกที่ควบคุมได้ยากคือ เรื่องรูปแบบใหม่ของสื่อสังคมออนไลน์ทำให้ช่องว่างระหว่างคนบกพร่องทางการได้ยินและคนปกติทั่วไปลดลง เป็นสื่อที่สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และสามารถใช้ในเชิงธุรกิจเป็นประโยชน์ในการหารายได้เสริมได้ แต่ก็ยังต้องการภาษามือมาช่วยแปลโดยต้องให้มีสติเกอร์ในรูปแบบภาษามือเพื่อง่ายต่อการแสดงความรู้สึก เทคโนโลยีการสื่อสารยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมแก่เด็กบกพร่องทางการได้ยินที่จะเข้าใจและทันต่อเหตุการณ์ข่าวสารประจำวันได้โดยการอ่าน จนบางครั้งมีอคติและไม่เปิดรับข่าวสารจากคนปกติทั่วไป Chaiwong et al. (2024) และปัญหาสำคัญคือ การเสพสื่อ ซึ่งการเข้าถึงสื่อได้ง่ายนี้ทำให้ครู/ผู้ปกครองไม่ทราบได้เลยว่าสื่อที่เด็กเปิดรับนั้นจะมีผลอย่างไรต่อเด็ก เพราะบางสื่ออาจไม่เหมาะกับเด็กในวัยนั้น ๆ เพราะยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ ทางโรงเรียน/ครอบครัวต้องพยายามสอนและชี้แนะให้กับเด็กว่าสื่อแบบไหนสมควรดูหรือไม่ นำข่าวต่าง ๆ มาสอนเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเช่น ข่าวการค้ายาเสพติด การล่อลวง Call Center โดยเฉพาะนำมาประยุกต์กับหลักศีล 5 ที่สอนอยู่ในวิชาต่าง ๆ

ทั้งนี้ วิธีการแก้ไขปัญหาคือครู/ผู้สอน/ผู้ดูแลนักเรียน/ครอบครัว ดำเนินการเวลานักเรียนบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหา คือ 1. ต้องทำให้นักเรียนไว้วางใจเชื่อใจ โดยเฉพาะการใช้หลักศีล 5 เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ มีหลักให้ก้าวเดินทำให้การดำเนินชีวิตราบรื่น สามารถที่จะฝึกทักษะการเข้าสังคมกับคนกลุ่มใหญ่นอกโรงเรียนหรือนอกบ้านถึงจะมีอุปสรรคที่บุคคลในสังคมด้านนอกไม่สามารถสื่อสารภาษามือกับนักเรียนได้ แต่ก็สามารถฝึกให้นักเรียนให้มีความกล้าที่จะเข้ากับคนกลุ่มใหญ่ได้ผ่านการสื่อสารทางประสาทสัมผัสด้านอื่น ๆ ด้วยเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ได้เช่นกัน 2) ต้องรู้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมให้เป็นรูปธรรมและเด็กเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเองและนำหลักศีล 5 สอดแทรกหรือบูรณาการในวิชาต่าง ๆ ในสิ่งที่นักเรียนสนใจในชีวิตประจำวันเพื่อการปฏิบัติตามศีล 5 ได้ด้วยพร้อมกับตัวอย่างในสังคมที่นักเรียนสามารถพบเห็นได้อย่างชัดเจน 3) เนื่องด้วยนักเรียนอยู่ในวัยรุ่นก็จะมีธรรมชาติของวัยรุ่นทั่วไปที่ต้องการได้รับการยอมรับและมีความสนใจในเพศตรงข้าม เรียนรู้เรื่องทางเพศ การถูกตาต้องใจเพื่อนต่าง

เพศก็จะเกิดขึ้นเป็นธรรมชาติของวัยเช่น รักแรก-run (Puppy Love) จึงต้องมีการให้คำแนะนำแก่นักเรียนให้อยู่ในขอบเขตของการเป็นนักเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียนหรือสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สามารถนำองค์ความรู้และนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อการเรียนรู้ ศิล 5 ของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยินไปวางแผนเป็นวิชาหรือกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตรให้แก่โรงเรียนหรือสถาบันหรือศูนย์ผู้บกพร่องทางการได้ยินต่าง ๆ รวมทั้งให้ทางครอบครัว/กลุ่มสังคม/ชุมชนรอบตัวของนักเรียนร่วมมือช่วยกันสอนและปฏิบัติเป็นตัวอย่างตามแนวศิลป 5 โดยใช้กิจกรรมทั้งในบ้าน วัฒนธรรม ประเพณีเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ รวมทั้งให้สถาบันทางสังคมและองค์กรภาครัฐ/เอกชน ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการเรียนรู้ใช้ภาษามือให้มากขึ้นในการทำกิจกรรมสาธารณะทางศาสนา

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ 2.1 เชิงเศรษฐกิจ องค์ความรู้ศิลป 5 ที่ได้เรียนรู้จากนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรครั้งนี้สามารถนำไปอบรมผู้บกพร่องทางการได้ยินเป็นแนวทางในการทำงานหรือเรียนต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างผลผลิตและคุณภาพชีวิตได้ดีตามเป้าหมาย 2.2 เชิงสังคม/ชุมชน องค์ความรู้การวิจัยนี้สามารถกระตุ้นให้ชุมชนแวดล้อมได้เห็นแนวทางในการพัฒนาให้ผู้บกพร่องทางการได้ยินในชุมชน/กลุ่ม/องค์กรได้มีนวัตกรรมใหม่มาช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้หลักธรรมเช่น ศิล 5 เพื่อที่จะทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยเฉพาะครอบครัวควรนำเด็กบกพร่องทางการได้ยินออกสู่สังคมชุมชน สิ่งแวดล้อมภายนอกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เนื่องจากเด็กกำลังเข้าสู่วัยรุ่นจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักการใช้ ศิล 5 หรือความรู้หลักธรรมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อช่วยตนเองในอนาคตของการทำงานหรือเรียนในระดับที่สูงขึ้นเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น ครอบครัวควรแนะนำญาติพี่น้อง เพื่อนๆ หรือชุมชนให้รู้จัก รวมทั้งสภาพสถานการณ์สังคมรอบตัวและสื่อต่าง ๆ 2.3 เชิงวิชาการ สามารถนำองค์ความรู้และนวัตกรรมศิลปการละครพุทธเกษตรเพื่อการเรียนรู้ ศิล 5 ของเด็กบกพร่องทางการได้ยินนี้ ไปสร้างหลักสูตรทางการศึกษาด้านการพัฒนาจริยธรรมหรือศีลธรรมแก่ผู้บกพร่องทางการได้ยินอื่น ๆ ในช่วงวัยต่าง ๆ หรือในพื้นที่ที่แตกต่างกันไปและนำไปวิจัยต่อยอดทั้งในแนวกว้างคือ ประเด็นหลักธรรมด้านอื่น ๆ หรือในแนวลึกคือ ศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความละเอียดลงไปอีกกับกลุ่มอื่น หรือพื้นที่อื่น หรือปัญหาการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- Boonjaroen, S., Purananon, D., & Suthithatip, S. (2018). The Effects of Gestalt Group Counseling on Empowerment of Caregivers of Autistic Children. *Journal of Phrapokklao Nursing College, Chanthaburi*, 29(2), 60–70. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/pnc/article/view/161845>
- Chaiwong, S., Sirithammabandit, P., Chirakitnimit, N., Soponweerabundit, P., & Keawlangka, T. (2024). Sign Language, Dharma Language: Innovation in Teaching Buddhism for the Hearing Impaired. *Journal of Buddhist Anthropology*, 9(1), 62–74. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/269979>
- Department of Empowerment of Persons with Disabilities. (2020). *Report on the Situation of Persons with Disabilities in Thailand*. Ministry of Social Development and Human Security.

- Natchanakun, T., & Weeranakin, N. (2017). *Animation Media Development Based on Storyline Presentation Method to Encourage Learning of the Five Precepts among Grade 6 Student* [Master's thesis]. Department of Media Arts. Mahasarakham University. <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/225>
- Office of the Basic Education Commission. (2008). *The Act on Education for Persons with Disabilities B.E. 2008 and its 6 sub-regulations, as per the Act*. Office of the Basic Education Commission. Ministry of Education.
- Oflaz, F., Meriç, M. E. L. T. E. M., Yuksel, C., & Ozcan, C. T. (2011). Psychodrama: an innovative way of improving self-awareness of nurses. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 18(7), 569-575.
- Pavakanun, U., Gorsanan, S., Quattrini, P., Fortunati Barlacchi, V., & Thiratitsakun, B. (2023). Science and Art Integration Project: Innovation in Buddhist Gestalt Dramatic Art to Strengthen the Social Adaptation of the Elderly. *Journal of International Buddhist Studies*, 14(2), 58-75. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/jibs/article/view/2867>
- Pavakanun, U., Vinithakul, P., Gorsanan, S., & Thiratitsakun, B. (2024). Applicazione dell' Innovative Buddhist Gestalt Theatrical Arts per potenziare l'Adattamento Sociale in ragazzi/e ipoudenti. *Journal of Formazione IN Psicoterapia, Counseling, Fenomenologia*. 48(22), 87-120.
- Phra Phromkunaphon (P.A. Payutto). (2009). *Buddhist Morality* (5th ed.). Sahathammik Company Limited Printing House.
- Phra Phromkunaphon (P.A. Payutto). (2014). *Buddhism, Revised and Expanded Edition* (39th ed.). Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Quattrini, P. (2018). *Il Vuoto Nella Gestalt E Nel Buddhismo: Una Introduzione*. Gestalt Institute Florence. <https://rivista.igf-gestalt.it/babele-2/il-vuoto-nella-gestalt-e-nel-buddhismo-una-introduzione/>
- Sakulthong, B. (2018). Language development of children with hearing impairments. *Journal of Education and Quality of Life Development*, 10(2), 45-56.
- Srisawat, B. (2018). Development of language skills of HIC. *Journal of Education and Community Development*, 9(2), 55-67.
- Sukjai, W. (2019). Teaching management for Hearing-impaired Children. *Journal of Education*, 40(1), 77-90.
- Thongurai, P., & Manimanhkang, H. (2008). *Development of Social Adaptation of Hearing Impaired Students by Applying Religious Principles and Local Culture*. Faculty of Nursing. Prince of Songkla University.